

EPAM EKONOMİ VE POLİTİKA
Araştırmaları Merkezi
İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ

Haftalık Dış Politika ve Ekonomi Bülteni

129. Bülten

İSÜ | İSTİNYE
ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL

istinye.edu.tr | 0850 283 60 00

[f /istinyeuniv.edu](https://www.facebook.com/istinyeuniv.edu) [t /istinyeunivedu](https://www.instagram.com/istinyeunivedu) [i /istinyeunivedu](https://www.youtube.com/istinyeunivedu)

Kapak tasarımını yapmaya devam eden mezun öğrencimiz Özenç Kayalı'ya teşekkür ediyoruz.

Vatanı için şehadeti göze
alan Mehmetçğin
kahramanlık mücadelesi:

Sarıkamış Harekatı

HAREKATIN BAŞLAMASININ EN ÖNEMLİ NEDENİ

1 Kasım 1914'te Kafkas Cephesi'nden
yapılan saldırılar sonucu **Azap ve
Köprüköy'de Ruslar geri püskürtüldü**

Ruslar, **Sarıkamış**
bölgmesine çekilmek
zorunda kaldı

Erzurum'dan hareket
eden Osmanlı ordusu,
Sarıkamış'ı kuşatacaktı

HAREKAT

● 22 Aralık 1914'te başladı, 15 Ocak
1915'te sona erdi

● Rus askerleri 3. Ordu'ya bağlı
9. ve 10. Kolordularca **kuzeyden**
kuşatılacaktı

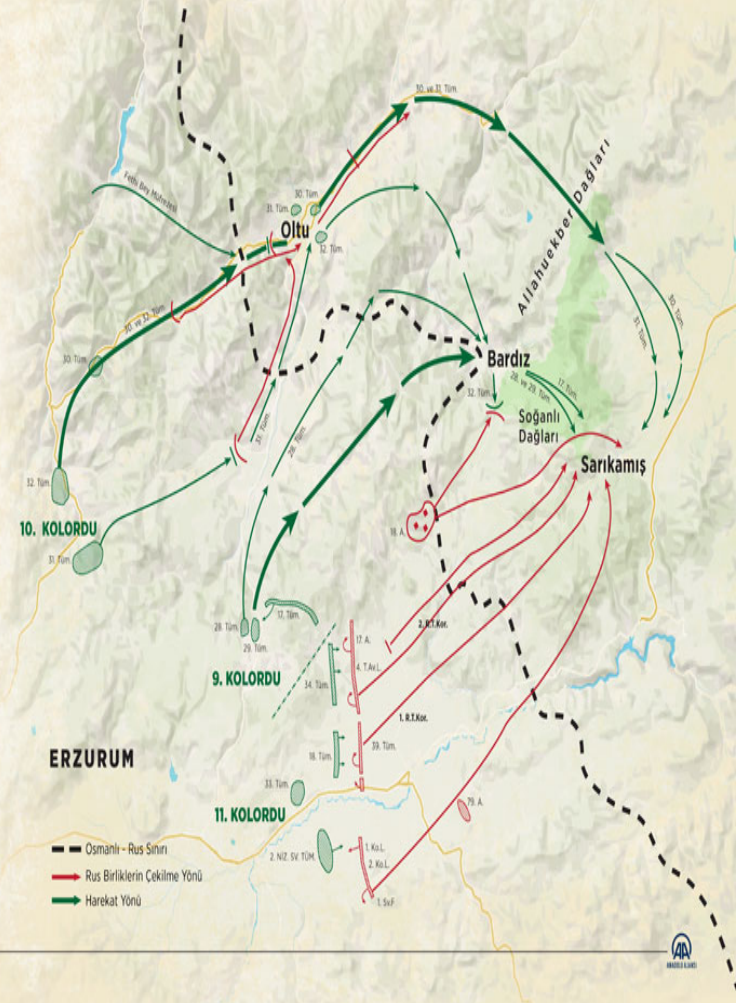
● Cepheden de 11. Kolordu Sarıkamış'ta
Rus ordusunun karşısında bulunacaktı

● 10. Kolordu, Oltu'nun ardından Bardız'a
gelmesi gerekirken, **kuşatma alanından**
uzaklaşarak **çemberi genişletti**

● 10. Kolordu'nun büyük bölümü Allahuekber
Dağları'nda donarak şehit oldu

● Yaşanan kayıplardan sonra 30 Aralık itibarıyla
Sarıkamış'a ulaşan 9. ve 10'uncu Kolordu'daki
asker sayısı 2500'e kadar düştü

● Planın dışına çıkılınca hareket uzadı ve Ruslar
yığınak yapmak için zaman kazandı

18.02.2020 Kaynak: Milli Savunma Bakanlığı

ANADOLU

Ermenistan Çıkış Yolu Arıyor.

Doç. Dr.Fahri Erenel-EPAM Müdürü

Kaybedilen bir savaş ve itibar kaybı,uluslararası toplumda giderek artan yalnızlık,yoksulluğu arttıran zayıf temellere dayanan ekonomi,ordu kontrolündeki devlet anlayışı ve en önemlisi her geçen gün Rusya'nın tam güdümüne giren ve hatta artık Rusya'nın sanki özerk bir bölgesi haline gelen,diasporası ile bağları giderek kopan Ermenistan çıkış yolu arıyor.

Yıllardır hemen yanı başında yer alan güçlü ekonomik ve toplumsal yapısı ile Türkiye ile iyi komşuluk ilişkisi yerine düşmanlıktan beslenen bir yol seçen Ermenistan yol ayrımına geldiğini görmüşse benziyor.Benziyor dememizin nedeni her sıkıştığında aynen Yunanistan gibi arkasına bakan,destek sesi duyduğunda yumuşamayı ve iyi komşuluk girişimlerini bir kenara bırakarak birden şahinleşme yolunu seçen,başkalarının vekil gücü olmaya her zaman için aday olan Ermenistan'ın güven vermemesidir.

ABD Başkanlarının her sene 24 Nisan'da sözde ermeni soykırımını büyük felaket olarak tanımladıkları süreci Biden'ın soykırım sözü ile ifade etmesi çıkış yolunun başlangıcı olmuştur.Tam bir Türkiye karşıtı olan Biden'ın bu sözü söylemesi ile herşeyin kendi istedikleri gibi gerçekleşmeye başlayacağını düşünen Ermenistan tam bir hüsrana uğramış,algı yönetimi için elinde koz olarak tuttuğu soykırım kelimesine sarılmanın içinin boş olduğunu görmüştür.

4 T olarak özetlediği bir sözde strateji kapsamında birçok ülkenin soykırım kelimesini tanımları ile Türkiye üzerinde toprak ve tazminat dahil taleplerini gerçekleştireceğini düşünen Ermenistan yavaş yavaş hayal dünyasından uyanmaya başlamıştır.

Ermenistan,Türkiye'den kendisine ait olmayan toprakları ele geçirmek için, saldırı amaçlı askeri araç ve malzeme alımı yönünde yaptığı ithalatını % 415 oranında arttırma yerine, bu harcamaları ülkenin refah seviyesini arttırma yolunda sarf etmiş olsaydı, ekonomisi % 13,7 küçülmez ve kamu borcu 8 milyar dolara çıkmaz,vatandaşlarının yaklaşık 100-150 bini yaşamlarını sürdürebilek için Türkiye'de kaçak çalışmak zorunda kalmazlar ve nüfusunun dörtte biri yoksulluk sınırı altında yaşamazdı.

Ermenistan ekonomisinin içinde bulunduğu zayıflığı,ülkenin mali ve enerji açısından yetersizliğini Rusya etkili bir şekilde kullanmaktadır.Güney Kafkasya'da etkisini sürdürebilmek için eski uydusu olan Ermenistan'ı adet avucunun içine

almış ve her açıdan sömürmeye devam etmektedir. 2015 ila 2019 yılları arasında Rus askeri ekipmanları alımı için yaklaşık 5 milyar dolar harcayan Ermenistan'ın parası olmamasına rağmen Rusya'nın verdiği borç ile silahların bedelini ödemeye çalışması tam Rusya egemenliği altına girdiğinin işaretidir.Sınırlarını Rus askerlerinin koruduğu, Rusya'nın, Türkiye sınırına yakın Ermenistan'ın Gümrü kentinde yaklaşık 5 bin askeri, savaş uçakları ve bazı füzesavar sistemlerini konuşlandırdığı askeri üssünün bulunması ülkenin Rusya'nın nasıl kontrolü altında olduğunu açıklamaktadır.

Tam bir enerji çıkmazı içinde olan Ermenistan'ın, Türkiye sınırına 16 kilometre uzaklıktaki Metsamor nükleer santrali her an infilak etmeye hazır bir cephanelik gibi durmaya devam etmektedir.Sovyetler Birliği döneminde işletilmeye başlanan,Türkiy'nin Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu'na (UAEK) defalarca başvuruda bulunarak santralin kapatılmasını talep ettiği Metsamor nükleer santralında,1988 yılında bölgede meydana gelen 7 büyüklüğündeki depremden sonra yangın çıkmış, elektrik kesintisiyle iki reaktöre soğutma suyu temin eden pompalar devre dışı kalmıştır.Ermeni personelin yanmakta olan santrali terk ederek kaçması üzerine,Sovyetler Birliği'ndeki başka nükleer santrallerde çalışan ekiplerin hava yoluyla aktarılması ile facia kıl payı önlenmiştir.1989 yılında kapatılan santral Ermenistan-Azerbaycan savaşının ardından 1995 yılında tekrar kullanılmaya başlanılmıştır.

400 megavat gücündeki reaktörün radyasyon doyum tarihi olarak duyurulan 2016 yılının, 2026 yılına kadar uzatılmış olması yanı başımızda ki büyük tehlikenin devam ettiğini ve Ermenistan'ın Rusya'ya olan bağımlılığının daha da arttığını göstermektedir.Metsamor Nükleer Santrali'nin çalışırken meydana getirdiği tehlikeler kadar ortaya çıkardığı atıkların da önemli bir tehdit olduğu bilinmektedir. Atıklar konusunda şeffaf olmayan Ermenistan nihayet bu santrali kapatsa dahi atıkların yok edilmesi sorunu uzun yıllar daha bölgeyi tehdit edecek potansiyele sahip görünmektedir. Bundan en çok etkilenebilecek ülkelerin başında ise Türkiye gelmektedir.İlişkilerin gelişmesi bu konusa işbirliğine yol açabilecektir.

Batının da desteği arkasında olan Ermenistan'ın bir Çeçenistan gibi Rusya'ya baş kaldırarak tam bağımsızlık için bir çaba göstermesi beklenmemelidir. Ayrıca,Ermenistan'ın Azerbaycan gibi topraklarında Rus üslerinin kapatılmasını söyleyebilecek hiçbir sözü ve gücü de bulunmamaktadır.Tam bir teslimiyet içinde bulunan Ermenistan artık sahibinin sesi olmayı bırakmalı,Türkiye'nin açtığı bu kapıyı,son şansı iyi değerlendirmelidir.

Orta Vadeli Plan, 2022-2024, Üzerine Kısa Notlar

Prof. Dr.M. Ufuk Turhan

İstinye Üniversitesi İktisadi,İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Ekonomi (İngilizce) Bölüm Başkanı

6 Eylül 2021 tarihli Resmi Gazete’de ilan edilen ve 2022-2024 yılları arasını kapsayan Türkiye Cumhuriyeti’nin üç yıllık Orta Vadeli Programı (OVP) kamuoyu ile paylaşıldı.

Makroekonomik veriler üzerine yoğunlaşan OVP’nin tahminleri aşağıdaki gibidir:

	2020	2021	2022	2023	2024
Enflasyon (%)	14,6	16,2	9,8	8,0	7,6
İşsizlik (%)	13,2	12,6	12,0	11,4	10,9
İşgücüne Katılma Oranı (%)	49.3	51.4	52.4	53.0	53.6
İstihdam (Bin Kişi)	26.812	28.641	29.918	31.036	32.152
Büyüme (%)	1,8	9,0	5,0	5,5	5,5
GSYH (Milyar TL)	5.047	6.648	7.08	9.041	10.287
GSYH (Milyar \$)	717	801	850	925	1.002
Kişi Başına Gelir (\$)	8.597	9.489	9.947	10.703	11.465
İhracat (Milyar \$)	169.6	211	230.9	242	255
İthalat (Milyar \$)	219.5	258	282.7	294	309
Dış Ticaret Açığı (Milyar \$)	49.9	47	51.8	52	54
Cari Açık (Milyar \$)	37.3	21	18.6	13.5	10
Turizm Gelirleri (Milyar \$)	10.2	17	25	30	33
Bütçe Açığı (Milyar TL)	175.3	230	278.4	290.2	294
Tasarruf-Yatırım Açığı/GSYH	5	2.6	2.2	1.2	0.7
Cari Açık/GSYH	5.2	2.6	2.2	1.5	1.0
Ortalama Yıllık ABD Doları/TL Paritesi	7.01	8.30	9.27	9.77	10.27

Kamu ekonomisi üzerine OVP’de paylaşılan veriler:

	2020	2021	2022	2023	2024
Bütçe Açığı/GSYH	3.5	3.5	3.5	3.2	2.9
Bütçe Harcamaları/GSYH	23.9	22.7	22.2	21.8	21.1
Faiz Giderleri/GSYH	2.7	2.7	3.1	3.2	3.1
Bütçe Gelirleri/GSYH	20.4	19.2	18.7	18.6	18.2
Vergi Gelirleri/GSYH	16.5	15.9	16.0	16.0	16.0
Faiz Dışı Denge Açığı/GSYH	0.8	0.8	0.5	0.0	0.3

BÜYÜME

Pandemi sebebiyle 2020 yılında yüzde 1.8 oranında büyüyen Türkiye ekonomisi, 2021 yılının ilk yarısında sırasıyla ilk çeyrekte yüzde 7.2, ikinci çeyrekte yüzde 21.7 ve çeyrekte yüzde 7.4 oranında büyüyerek 2021 yılının ilk çeyreğinde ortalama yüzde 12.1 oranında büyümüştür. Bir önceki OVP’de 2021 yılı için yüzde 5.8 oranında hedeflenmiş büyüme rakamı, bu OVP’de yüzde 9 olarak tahmin edilmiştir. 2020 yılında gerçekleşen ekonomik küçülmenin baz etkisi de

bu yılın ikinci yarısında yavaş yavaş azaldığı ve büyüme hızının bu yılın ilk yarısına göre yavaşladığı anlaşılmaktadır.

Türkiye ekonomisi, 1980-2019 yılları arası ortalama yüzde 4.6 oranında büyürken son beş yıl içinde yüzde 3.2 ve son 3 yıl içinde yüzde 1.8 oranında büyüdüğü gözlemlenmektedir. Öte yandan, son kırk yıl içinde özel kesim tüketiminin yüzde 4.5 ve özel kesim sabit yatırımının yüzde 7.5 civarında büyüdüğü göz önüne alındığında 2022-2024 yılları arasında özel kesim tüketiminin ortalama yüzde 4.6 ve özel kesim sabit yatırımının ortalama yüzde 7 civarında büyümesi hedeflenerek 2022-2024 yılları arasında ortalama yüzde 5.3 oranında yıllık büyümeye işaret edilmektedir.

Ancak, Türkiye ekonomisinin ortalama büyümesinin üzerinde hedeflenen bu büyüme hedefinin OVP'ye göre bu yıllar arasında kademeli olarak düşürülmesi planlanan kamu tüketimi ve kamu sabit sermaye yatırımları ile desteklenemeyeceği anlaşılmaktadır. Öte yandan, turizm sektöründen beklenen sıçrama ve sanayi sektöründen beklenen verimlilik artışı, net ihracattan gelen artı rakamsal artışı ile açıklanabilecek bir büyüme hedefi olduğu düşünülmektedir.

2021 yılı içi tahmin edilen yüzde 9'luk büyümenin bu koşullarda mümkün görünmektedir. Ancak, 2022-2024 yılları arasında hedeflenen ortalama yüzde 5.3 oranında büyümenin Pandeminin devam etmesine, yurtdışı ekonomi koşulların değişmesine, yurtiçindeki kredi genişlemesine ve genel talebe bağlı bazı değişkenlerin etkilerine göre mümkün olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca, 2022-2024 yıllarının yıllık büyümesi üzerinde enflasyon ve döviz fiyatlarının olası olumlu ya da olumsuz baz etkilerine de dikkat çekmekte yarar görülmektedir.

ENFLASYON

2020 ve 2021 yıllarında artan küresel enerji-gıda-emtia fiyatların ve Pandemi sebebiyle ertelenmiş taleplerin etkisi ile gerek tüketici gerekse de üretici fiyatları hem ulusal hem de uluslararası seviyede yukarı yönlü bir ivme kazandığı ve sürecin halen de devam ettiği izlenmektedir. 2020 yılında yüzde 14.6 olan tüketici enflasyonunun (TÜFE) 2021 yılında da yükselerek yüzde 16.2 oranına ulaşması tahmin edilmektedir. Ancak, OVP'de 2022 yılı itibari ile enflasyonun yüzde 9.8 oranına hızla düşürülmesi planlanırken 2024 yılı sonunda yüzde 7.6 oranına inmesi hedeflenmektedir.

Son 15 sene içinde tüketici ve üretici fiyatları çoğunlukla birbirine yakın ve paralel olaral ilerlediği izlenirken ikisi arasındaki makasın çok genişlediği iki dönem göze çarpmaktadır. 2018 yılı ortasından 2019 yılı ortasına kadar olan birinci dönem ile 2020 yılı kasım ayından halen devam eden ikinci dönem. Birinci dönemde tüketici ile üretici enflasyon arasındaki fark 15 puana yaklaşmıştı. İkinci dönemde ise bu fark, bazı yıllarda 25 puanı aşarken iki dönem dikkate alındığında üretici fiyatlarının tüketici fiyatlarına göre daha fazla arttığı ve bu farkın da halen artmaya devam ettiği gözlemlenmektedir. Çeşitli mal-hizmet taleplerinde hızlı daralmalar veya üreticilerin stoklar üzerinden uzun süreli düşük fiyatlamaları gibi koşullar gerçekleşmezse bu ikisi arasındaki makasın eninde sonunda üretici fiyatları seviyesinde yaklaşması gerekecektir.

Bu küresel ekonomik şartlarda OVP'nin 2022-2024 yıllarını kapsayan enflasyon hedeflemesine ulaşması oldukça zor gibi görülmektedir. Ayrıca, ABD Merkez Bankası FED'in tahvil alımlarını öne çekmesi, Pandeminin uzaması, küresel enerji-gıda-emtia fiyatlarının düşmeyip artması ya da bir seviyede plato oluşturması gibi olumsuz yurtdışı faktörlerin 2022 ile 2024 arasındaki enflasyon hedeflerini daha da olumsuz etkileyebileceği konularına dikkat çekmekte yarar bulunmaktadır.

İŞSİZLİK

Türkiye'nin kronik makroekonomik sorunlardan biri işsizliktir. Son 30 yıl içinde sanayi üretiminin ve dolayısıyla ihracat gerçekleştiren birçok sektöründe ara mal ithalatına bağımlı hale gelen Türkiye ekonomisi, dış pazarlarda rekabetçi olmaya devam etmesi için bu sürece devam edeceği anlaşılmaktadır. Yüzde 10'ları aşan işsizlik rakamları Pandemi sürecinin etkisi ile yüzde geçen yıl 13'lere dayanmıştır. Yeni tanıma göre dar kapsamlı işsizlik rakamı 2021 yılı içinde yüzde 10-13 bandında seyrederken geniş kapsamlı işsizliğin yüzde 20-24 bandı arasında izlenmektedir. Öte yandan, OVP'nin de 2021 yılı sonunda dar kapsamlı işsizlik oranını, yüzde 12.6 seviyesinde öngörmektedir.

OVP'nin işsizlik hedefleri, işsizliği kademeli olarak 2024 yılı sonuna kadar yüzde 11'in altına indirmek olduğu görülürken istihdam artışı hedefinin de yıllık 1.2 milyon civarında olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2022-2024 yılları arasını kapsayan OVP'ye göre özel kesimin sabit sermaye yatırımlarında büyük atılımlar hedeflendiği ve kamu kesiminin de sabit sermaye yatırımlarını 2024 sonunda kadar eksi seviyeyi düşürmesini hedeflediği görülmektedir. Buradan bakıldığında özel kesim ve ihracat yapan sanayi kesimi üzerinden istihdam artışı hedeflendiği anlaşılmaktadır.

OVP'nin satır aralarında son yıllarda döviz bazında ücretli kesimin reel olarak sanayici açısından maliyetlerin düştüğü ve bunun sonucunda da ihracatta rekabetin artacağı hesaplandığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle, işsizlik konusunda 2022-2024 dönemini kapsayan OVP'nin çeşitli ihracat sektörleri üzerinden hem verimlilikte artış hem de maliyetlerdeki düşüş açılarından üretim artışına gidilmesini hedeflediği ve dolayısıyla, ihraç sektörleri üzerinden istihdam yaratılmasının hedeflendiği düşünülmektedir.

KAMU EKONOMİSİ

2022-2024 yıllarını kapsayan OVP içinde bütçe açığı, enflasyon gibi dikkatle izlenmesi gereken ve çok farklı değişkenlere bağlı başlıklarından biridir. Sıcak para akışına bağlı olarak 2014 yılında başlayan makroekonomik göstergelerde bozulmalara ek olarak Pandemi sürecinde azalan bütçe gelirleri ve artan bütçe harcamaları sebebiyle kamu kesiminin merkezi yönetim bütçe açığı, küresel standartların üzerine çıkarak GSYH'nin yüzde 3'ünü aşmış bulunmaktadır. Oysa son on yıl içinde GSYH'nin yüzde 1.7'si kadar açık veren bütçe dengesinin 2022-2024 yılları arasında bu on yıllık ortalamanın yaklaşık iki katı kadar, yüzde 3.2 oranında açık vermesi hedeflenmektedir.

2022-2024 yıllarını kapsayan OVP'nin kamu ekonomisi hedefleri incelendiğinde vergi gelirleri son on yıl içinde GSYH'nin yüzde 17'si civarındayken 2022-2024 yılları arasında bu oranın yıllık ortalama yüzde 16 seviyesinde seyretmesi hedeflenmektedir. Öte yandan, diğer gelirler içinde yer almayan özelleştirme, imar barışı, bedelli askerlik gibi devamlılığı olmayan gelirler de neredeyse OVP'nin içeriğinde yok gibidir. Bu tür vergi dışı gelirlerin yer aldığı program tanımlı faiz dışı dengenin de 2022 ve 2023 yıllarında açık vermesi beklenmektedir.

Faiz giderleri 2021 yılında toplam harcamaların yüzde 11.9 oranında tahmin edilirken 2022-2024 yılları arasında faiz giderlerinin bütçe harcamalarının ortalama yüzde 14.4 oranında olması hedeflenmektedir. Bunun nedeni ise 2015 yılından sonra bozulan bütçe dengesi ve Pandemi döneminde ihtiyaç duyulan yüksek hacimli harcamalar için gerekli olan iç ve dış borçlanma ihtiyacının artmış olmasıdır. Bu nedenle de önümüzdek 5 yıl içinde de faiz

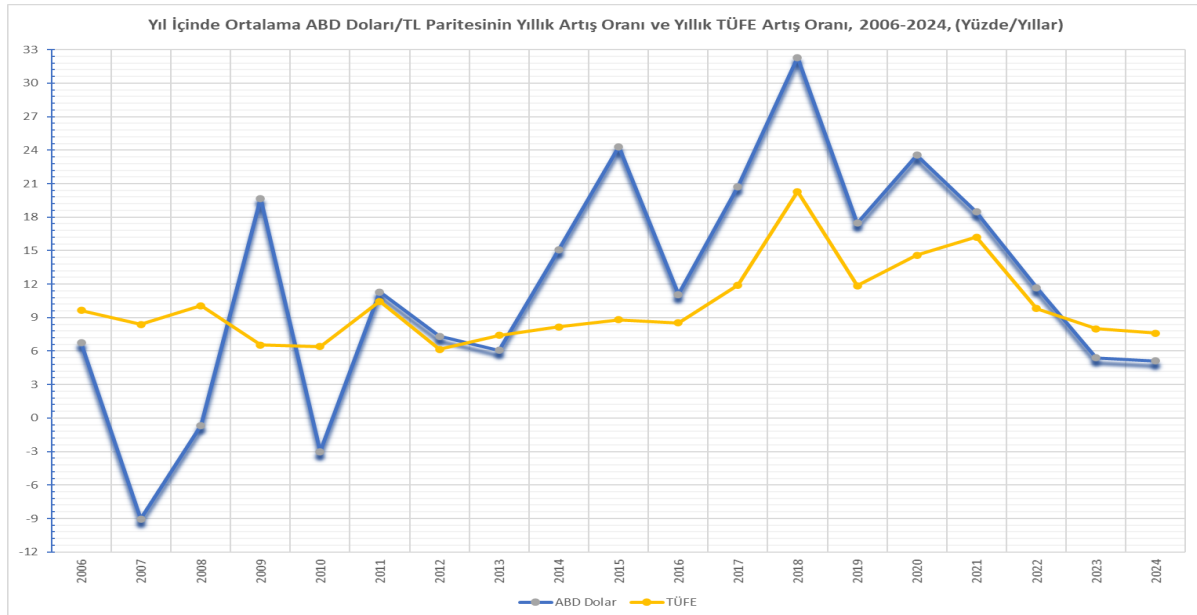
giderlerinin bütçe içerisinde geçmiş on yıl içindeki ortalamasından biraz daha yüksek seviyede seyretmesi beklenmektedir.

Bütçe dengesi uluslararası kabul edilen standartlar çerçevesinden bakıldığında GSYH'nın yüzde 3'ünden daha fazla açık vermemesi gerekmektedir. 2022-2024 yılları arasında geleneksel ortalamanın biraz altında vergi gelirlerindeki artış hedeflemesi ve 2016 sonrasında artmaya başlayan ve Pandemi dönemi ile ivmelenen kamunun borç yükü sebebiyle bütçe açığı, GSYH'nın ortalama yüzde 3.2 oranında hedeflenmesine neden olmuştur. Bunun yanında, faiz dışı bütçe harcamalarında vergi gelirlerine kıyasla daha yüksek artışın hedeflenmesi ile birlikte 2016 sonrası daha yüksek faizle alınmaya başlayan iç ve dış borçlar sebebiyle faiz harcamalarının 2022-2024 yılları arasında bütçe dengesi üzerinde önemli bir yük oluşturabileceği düşünülmektedir.

DÖVİZ FİYATLARI

OVP döviz fiyatları konusunda tahminde bulunmasa da veya hedef koymasa da OVP'nin TL ve ABD doları bazında GSYH tahminleri ve hedefleri üzerinden 2022-2024 yılları arasındaki tahmin edilen döviz fiyatları hesaplanabilmektedir. Örneğin, 2021 yılı için tahmin edilen GSYH, 6.648 milyar TL ve 801 milyar ABD doları kadardır ve 2022 yılı için hedeflenen GSYH 7.880 milyar TL ve 850 milyar dolardır. Buradan yola çıkarak yıllık ortalama olarak 2021 yılı için tahmin edilen 1 ABD doları, 8.30 TL ve 2022 yılı için de hedeflenen 9.27 TL'dir. Bu verilere göre 1 ABD dolarının TL karşısında yıllık ortalama değeri, ancak 2024 yılında 10 TL'yi geçmesi hedeflenmektedir.

Tarihsel açıdan incelendiğinde yıllık ortalama döviz fiyatları, uzun vadede enflasyonun biraz daha yukarısı oranlarında arttığı gözlemlenmektedir. Ancak, 2014 yılı itibari ile döviz fiyatlarındaki artış oranlarının enflasyonun sürekli daha üzerinde olduğu ve hatta bu farkın 12 puana kadar açıldığı yılların da olduğu görülmektedir. Bunun anlamı, TL'nin döviz karşısındaki değerinin hızla düşerek gerek alım gücünün azalmasının gerekse de TL'nin döviz fiyatları karşısındaki değer kayıplarının yoğun ara mal ithalatına bağımlılık ile birleşmesiyle hem yurtdışının enflasyonunu yurtiçine ithalat etmek hem de üretici fiyatlar üzerinden enflasyonu ivmelendirmek anlamına gelmektedir.

Geçen yılın sonunda ABD doları/TL paritesi 7.40 civarındaydı. OVP’de 2021 yılı sonunda yıllık ortalama kur 8.30 TL tahmin edilmektedir. 2021 yılında yıllık ortalama kur artış oranı yüz 18 civarında tahmin edilirken 2022 yılında yüzde 11 seviyelerine düşürülmesi hedeflenmektedir. 2014 yılından beri yıllık ortalama kur artış oranı enflasyonun üstünde seyretmiştir ve TL’nin döviz karşısında hızlı değer kaybı oluşmuştur. Ancak, OVP’de 2023 itibari ile de yıllık ortalama kur artış oranının enflasyonun altına indirilmesi hedeflendiği ve 2023 yılı itibari ile de TL’nin değerlenmesi yönünde ekonomi politikalara hız verileceği anlaşılmaktadır.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
ABD Doları/TL Paritesi	1.34	1.43	1.30	1.29	1.55	1.50	1.67	1.79	1.90	2.19	2.72	3.02	3.65	4.83	5.67	7.01	8.30	9.27	9.77	10.27
Yıllık Tüfe Artış Oran	7.72	9.65	8.39	10.06	6.53	6.40	10.45	6.16	7.40	8.17	8.81	8.53	11.92	20.30	11.84	14.60	16.20	9.80	8.00	7.60

2021 yılı sonuna kadar TL’nin değer kaybının devam edeceği tahmin edilen OVP’de 2022 yılı içinde yavaş da olsa bu değer kaybı sürecinin yavaşlaması ve 2023 yılı itibari ile TL’nin döviz karşısında tekrar değerlenmesi hedeflendiği görülmektedir. Bu süreçle birlikte kişi başına düşen milli gelirin de 2023 yılı itibari ile on bin ABD dolarının üzerine çıkarılması hedeflenmektedir.

Ancak, son aylarda izlenen döviz hareketleri, OVP’nin 2021 yılı hedefine ulaşabileceğine işaret ederken 2022 yılı hedefini tutturmasının oldukça zor olacağı anlaşılmaktadır.

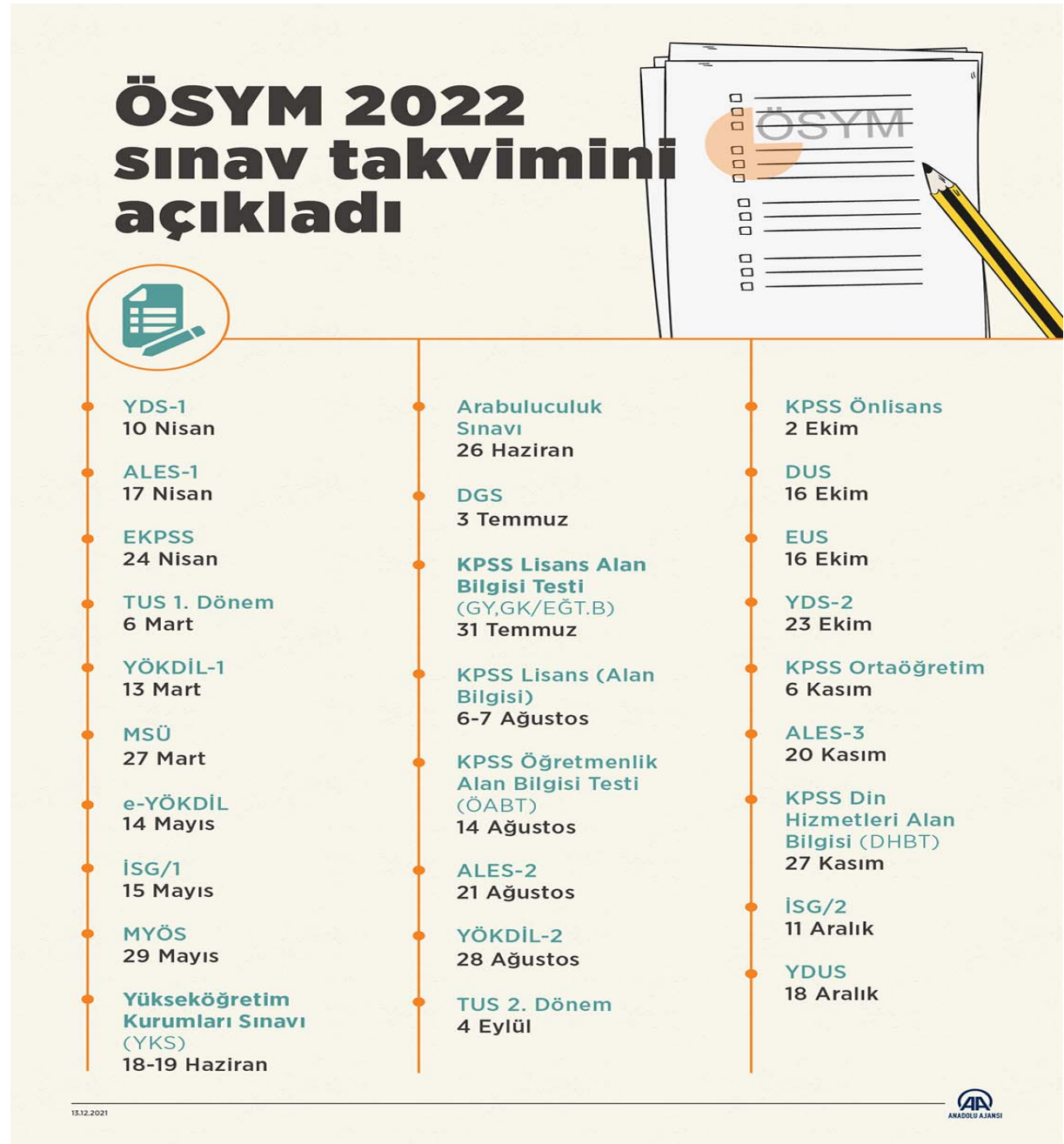
SONUÇ

2022-2024 yıllarını kapsayan OVP’nin hedefleri incelendiğinde kendi içinde tutarlı; ancak, hedefleri tutturmada başarısının yurtdışındaki ekonomik ve finansal gelişmelere de bir ölçüde bağımlı olduğu düşünülmektedir. Bu nedenlerden dolayı enflasyon hedefleri açısından çok fazla değişkene maruz kalınacağı ve hedefleri tutturmakta zorluklar çekilebileceği anlaşılmaktadır. Öte yandan, kamunun bütçe dengesinde geçmiş yıllardan kalan faiz yükümlülüklerin halen devam ediyor olması ve bütçe harcamalarının gelirlerinden daha fazla artmasının planlanması gibi sebeplerden dolayı uluslararası standartlar arasında yer alan bütçe açığının GSYH’nin yüzde 3’üne indirilmesi çok mümkün görülmediği ve OVP’nin de bu koşullara göz önüne alınarak bu dönem içinde ortalama yüzde 3.2 bütçe açığına göre hazırlandığı anlaşılmaktadır.

İşsizlik konusunda sanayi sektöründe hedeflenen artan yatırımlardan kaynaklanan verimlilik artışları, döviz bazında reel rakamlarda düşen emek ücretleri ve küresel pazarlarda yeni ekonomiler keşfetme üzerine kurgulanan bir istihdam politikası geliştirildiği gözlemlenmektedir. Ancak, OVP’de de yer verildiği gibi dar kapsam tanımlı işsizliğin tek sayılı rakamlara ulaşılması henüz mümkün görünmektedir. Büyüme konusu da çeşitli küresel ve ulusal değişkenlere bağımlı durumdadır ve OVP hedeflerinin başarısı da yurtdışındaki ekonomik ve finansal gelişmelere de bir ölçüde bağlıdır.

Pandeminin devam etmesine, yurtdışı finans ve ekonomi koşullarının değişmesi ile birlikte yurtiçindeki siyasi koşulların ve parasal genişlemenin gelişmelerine bağlı olarak sanayi

üretiminin genişlemesine bağlı bazı değişkenlerin etkilerine göre OVP hedeflerinin ulaşılması mümkün olabileceği düşünülmektedir. Bunların yanında 2022-2024 yıllarının yıllık büyümesi üzerinde enflasyon ve döviz fiyatlarının olası olumlu ya da olumsuz baz etkilerine de dikkat çekmekte yarar görülmektedir. Döviz fiyatları ve TL'nin tekrar döviz karşısında değer kazanması yönünde OVP içinde yer alan satır aralarında önemli bilgiler yer almaktadır. Bu konuda kararlı adımlar atılacağı OVP'nin satır aralarında okunurken döviz rezervlerinin ve sanayi üretiminin dış pazarlardaki ihracat performansının bu hedeflerin başarısında kilit roller üstleneceği anlaşılmaktadır.

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/26035>

Yeni bir Dünya’da Türkiye’nin Yeri

Prof. Dr. Anıl Çeçen : Ankara Kalesi-310

Son yıllarda dünyadaki değişim giderek hızlanmış ve bu doğrultuda küresel alanda birbirini izleyen beklenmedik yenilikler zamanla ortaya çıkmıştır.Eski dünya düzeni daha ortadan kalkmadan , yeni dünya düzeninin önde gelen bazı atılımlarının birbiri ardı sıra öne çıktığı görülmektedir. Değişim bir genel kural olarak devrede olmasına rağmen , birbirini izleyen bazı gelişmelerin değişim beklentisi ötesinde ciddi bir dönüşümü gündeme getirerek, yavaş yavaş uluslararası konjonktür üzerinden var olan devlet düzenlerine doğru ,dışarıdan yönlendirme ve baskılar uygulanmakta ve bu gibi durumlar beklenmedik gelişmelere yol açmaktadır.

Gelinen son aşamada bir çok yenilik birbiri ardı sıra öne çıkarak sıraya girerken dünya düzeni fazlasıyla sarsılmakta ve bazı yönlerden beklenmeyen boyutta çöküş ve bitişleri insanlığın karşısına çıkarmaktadır.Tarih boyunca bu gibi olumsuz gelişmeler ile sürekli olarak karşı karşıya kalan insanoğlu,her zaman için bocalamış ama yaşam mücadelesi vererek ayakta kalmasını da bilmiştir.Bugünün koşullarında yüzyılların tarihsel birikiminin günümüzde yeniden ele alınarak incelenmesi gereği bir kez daha gündeme gelmiştir .Bütün dünya devletleri yeryüzünde kapladıkları ülke genişliği boyutlarında geçmişten gelen düzeninin ötesine sürüklenerek , daha farklı konumlarda yeni durumlar ile karşı karşıya kalmıştır . Günümüzde yüz yıllık değişim aşamasında,yeni bir dünya düzeni değişimi de genel anlamda insanlığa dayatılmaktadır .

Yeryüzü jeopolitiğinin merkez ülkesi olan Türkiye Cumhuriyeti, jeopolitik alanda ortaya çıkan yeni yapılanmaların etkisi altında kalmış ve bu gibi durumlardan en fazla etkilenen merkezi devlet olarak yeni dünya düzeninin oluşum sürecinde, eskisinden çok farklı başka bir düzene doğru sürüklenmek durumunda kalmıştır.Normal koşullarda dünyanın ortası olarak görülen merkezi coğrafyada Türkiye tam ortalarda yer alırken ,yeni gündeme gelen küresel ve bölgesel değişimler karşısında Türkiye’nin merkezi ülke konumu daha da güçlenerek etkinliğini artırmıştır.

Batılı ülkeler tarafından Orta Doğu ismi ile tanımlanan merkezi coğrafyaya yansıyan gelişmeler ,eski Osmanlı hinterlandı olarak açıklanan bu bölgede,eskisinden çok daha farklı siyasal oluşumların araştırılmasını ve bir süre sonra da denenmesini gündeme getirmiştir. Böylesine bir süreç içinde güç merkezlerinin yerlerinin değiştiği,bazı güç merkezleri eski güçlerini yitirirken ,yeni yeni farklı ülkelerin ya da devletlerin daha fazla etkili güç merkezleri olarak devreye girdikleri görülmektedir.Yirminci yüzyılın başlarında belirlenmiş olan güç merkezleri kuvvetlerini kaybederken,eski dönemde yeryüzü haritasında çok gerilerde bırakılmış olan bazı devletlerin, yeni güç merkezleri olarak öne geçerek ,dünya haritası aracılığı ile eskisinden çok farklı bir jeopolitik merkez durumuna geldikleri göze çarpmaktadır . Geçen yüzyılda güç merkezleri doğu ve batı ekseninde belirlenirken , dünya siyaseti iki kutuplu bir düzen içinde yönlendiriliyordu.Ne var ki, yirmi birinci yüzyılın derinliklerine doğru yıllar geçerken ,doğu ve batı eksenindeki güç merkezlerinin yavaş yavaş devre dışı kaldıkları görülürken , merkezi alandaki gelişmeler aracılığı ile dünyanın orta bölgesinde eskisinden çok daha farklı bir güç yığılmasıyla karşılaşilmektedir.

Siyasal projeler doğrultusunda güç kaydırması orta bölge alanına doğru yönlendirilirken, İsrail’in Siyonizmi ile ABD’nin Atlantikçiliği emperyalist çizgide sahip oldukları büyük güçleri orta dünyanın yeniden fethedilmesinde kullanmaya başlamışlardır. İngiliz Atlantikçiliği ile Almanya Avrupacılığı da merkezi coğrafyadaki güç kaydırması yarışında yerlerini alırken ,Rusya’da sıcak denizlere inerek tarihin derinliklerinden gelen Avrasyacılığı yeniden

canlandırarak, orta dünya yarışında diğer rakiplerine karşı bir çizgide konumlandırılmıştır . Yeni bir dünya düzeni oluşturma yarışında var olan siyasal ve ekonomik güçler kıtaların merkezine doğru yönlendirilirken ,dünyanın değişen jeopolitik konumu da dikkate alınarak hareket edilmiştir .Bu aşamada yeni kutup merkezleri oluşurken,merkezi coğrafya dünya hegemonyası açısından eskisine oranla daha da önem kazanarak ön plana geçmiştir.

Eskiden dünya karalarının doğu ve batı olarak bölünmesiyle ortaya çıkmış olan iki kutuplu dünya projesi,yeni dönemdeki güç kaymalarının merkezi alana doğru yönlendirilmesiyle geçerliğini yitirmiştir. İki kutuplu dünyada Asya ve Amerika gibi iki büyük kıtanın merkezi konumu esas alınarak yeni dünya düzeni oluşturulurken, merkezi alandaki eski büyük dünya devleti olarak Osmanlı devletinin yıkılması üzerine,merkezi dünyadaki güç merkezi ortadan kalkmış ve böylece doğu ve batının büyük güçleri merkeze gelerek,orta dünyayı bölüşme gibi bir siyasal yarışa soğuk savaş sonrasında ikinci kez soyunmuşlardır. Bu nedenle dünyanın kutupları değişirken ,siyasal gücün yeniden merkezi alana doğru yayılması gündeme gelmiştir.

Siyasal güç dünyanın orta bölgelerine doğru yeniden akarken , bu durumdan en çok yararlanan ülke Türkiye Cumhuriyeti olmuştur.Bugünün siyasal güçleri bu aşamada en çok Türkiye'ye akarak ve bu ülkeyi ele geçirerek bölgeyi yeniden fethetmenin yollarını ararken,eski dünya düzeninden yenisine doğru bir açılım yapılmakta ve bu aşamada eskisinden farklı bir yapılanma öne çıkarken,Asya ve Amerika kıtalarının büyüklüğü geride kalmakta ve merkezi alana kaymakta olan siyasal güç birikimi ,giderek yeni bir dünya oluşumu doğrultusundaki hızlı adımların atılmasında belirleyici olmaktadır.Dünyayı beş yüz yıl yöneten Avrupa kıtasının küçüklüğü zamanla yeni harita üzerinde açıkça ortaya çıkarken, iki büyük dünya devi olarak Amerika Birleşik Devletleri ile Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği' de tarihsel misyonlarını tamamlayarak,siyaset sahnesinin gerisine doğru kaydırılmışlardır.

Dünyanın siyasal geleceğinin giderek orta dünyaya doğru yönlendirilmesiyle eskisinden çok farklı bir yapılanma düşünülürken ,doğu ve batı blokları arasında gerçekleştirilmiş iki kutuplu dünya geride bırakılacak çizgide yeni bir harita düzenlemesi yapılarak ,çok kutuplu bir hedefe doğru gelişmeler yönlendirilmiştir.Uzun süre ABD merkezli tek kutuplu bir dünyaya doğru sürüklenmek istenen dünya düzeni,ABD içindeki çekişme ve çatışmalar yüzünden gerçekleştirilememiş ve yeni dünya düzeni kurmak isteyenlerle,eski dünya düzeninin kurucuları arasında çok büyük çekişmeler ve çatışmalar yaşanmıştır.Bu gibi olaylar sonucunda da siyasal güç birikimi merkezi alana doğru kaydırılırken, yeni dünya düzeni doğu ve batı çekişmelerinin ötesinde çok kutuplu bir yapılanmaya doğru ilerlemiştir.

Jeopolitik biliminin verilerine göre dünyanın merkezi bölgeleri ile yan bölgeleri arasında var olan farklılıkların giderek güncel gelişmeler doğrultusunda eskisinden çok değişik bir biçimde öne çıkmasıyla, yirminci yüzyıl jeopolitik dengeleri ortadan kalkmış ve yeni gelen aşamada kıtaların doğu ve batı bölgeleri dışarıda kalırken,üç kıtanın ortalarında yer alan merkezi coğrafya sadece harita üzerinde değil ama uluslararası ilişkiler ve de yeni devlet yapılanmaları oluşumlarının da tam ortalarına doğru kaymalar göstermiştir.Daha önceki yüzyıllarda Asya ve Avrupa üzerinden gelişmiş olan uygarlık merkezleri coğrafya üzerinden yeryüzüne doğru yayılmıştır. Ne var ki , yirmi birinci yüzyılın başlarındaki jeopolitik gelişmeler,doğudaki büyük kıta Asya ile batıdaki büyük kıta Amerika arasında yeni bir çekişme dönemini merkezi alana kayan yeni konjonktür çizgisinde yönlendirmiştir.

Normal koşullarda güç merkezlerinin tam ortasında bulunduğu yeni jeopolitik gelişmeler birbiri ardı sıra yeryüzü karaları üzerinden öne çıkarken,bu kez merkezlerin yan kıtalara doğru kaydırıldığı bir aşamada merkezi alanda yeni jeopolitik merkezler oluşturulmaya çalışılmış ya

da kenar kıtalarda kalan eski güç merkezleri merkezi alanda yeni oluşmaya başlayan merkezleri ellerine geçirmek için birbirleriyle yeni bir yarışa kalkışmışlardır. Her devlet bulunduğu konumu esas alarak yeni açılımlar peşinde koşarken , diğer devletlerin de benzeri bir çaba içine girmesiyle birlikte beş kıta üzerinde geçmişten gelen devletler arası rekabet düzeni kıtaların içlerine doğru kayma yaratmış ve böylece jeopolitik hegemonya kavgası, dünyanın ortalarında yer alan büyük kentler olarak İstanbul, Kudüs, Atina, Ankara, Tahran, Bakü ve Kahire'nin ele geçirilmesi gibi yeni bir yönlenmeyi ortaya çıkarmıştır.

Merkezi alan bölgeleri ele geçirilirken var olan büyük kentler üzerinden hareket edilmesi yeni bir durum yaratmış ve bu nedenle bölge devletleri kendilerini korumak ve bölge dışı devletlerin değişen jeopolitik hegemonya girişimlerine karşı yeni savunma stratejileri geliştirmeye başlamışlardır. Eski yöntemler geride kalırken yeni açılımlar birbiri ardı sıra merkezi alana doğru yönlendirilmiştir.

Dünyanın jeopolitik açıdan merkezi bölgeleri kıtaların iç bölgelerinden öne çıkarken ,dünyanın Pekin , Washington ,New York ve Londra gibi kenar ülke merkezleri üzerinden evrensel bir yönetimin pek mümkün olamayacağı geçmişte yaşanan olaylar ile ortaya çıkmıştır . Dünyanın ana karaları olarak Asya, Avrupa ve Amerika gibi üç kıtanın birleştiği orta dünya yapılanması içinde yeryüzü düzeninin bu jeopolitik dengelere bakılarak kurulması gerekirken ve geçmişte yaşanmış olan tarihi gelişmelerin ortaya çıkardığı sonuçlar üzerinden yeni bir jeopolitik denge düzeninin oluşturulması gerekirken ,dünyanın resmi merkezinin Washington, Pekin ya da Moskova gibi merkezi bölge dışında kalan ama büyük devletlerin başkent'i konumuna sahip oldukları için , merkez olarak gösterilmeye çalışılan bu bölge dışı büyük kentler ile dünyanın merkezi sorununun çözülemeyeceği ve bu büyük kentlerin üzerinde yeni merkez olarak , bölge ülkelerinin bulunduğu orta alandaki eski büyük kentlere yönelmek gerektiği tartışılmaya başlanmıştır.

Büyük devletler kendi ülkelerinin sınırları içindeki büyük alanları kendi malları olarak gördükleri gibi aynı zamanda merkezi coğrafyanın ülkelerini de yeni merkez yapılanmaları sırasında ele geçirerek, bu kentler üzerinden hegemonya düzeni oluşturma girişimleri göze çarpmaktadır. Bu süreçte ABD ve İngiltere İstanbul'u yeni dünya düzeni merkezi olarak öne çıkarırlarken, İsrail'in Kudüs'ü, Rusya'nın Moskova'yı, Çin'in Bakü'yü öne sürerek bütün dünyanın yeni başkenti olabilecek bir mega kent oluşumu için merkezi coğrafya sınırları içerisinde bu sorunu kendi çıkarları açısından çözüme kavuşturma çabası içine girdikleri görülmektedir. Tarih boyunca dünyaya egemen olan büyük devlet ya da imparatorlukların başkentleri her zaman dünyanın merkezi olarak ilan edilirdi. Ne var ki, bugün geline yeni aşamada dünyanın yönetimi ile ilgili meseleler orta coğrafya üzerinden çözülmeye çalışıldığı için dünya haritası üzerinde merkezi konuma sahip olan büyük kentlerin Londra ya da New York'un yerini almaya çalıştıkları anlaşılmaktadır. Bu süreçte eski dünya düzeninin kurucusu İngiltere İstanbul'u dünya merkezi yapmaya çalışırken, Siyonizm ve teknolojik üstünlüklerin getirdiklerini kullanan İsrail yeni dönemde Kudüs'ü, hem merkezi coğrafyanın hem de dünyanın başkenti yapabilmek için uğraşmaktadır.

Dünyanın gelecek haritası Londra-Pekin hattı üzerinden ,yeni ipek yolu aracılığı ile çizilirken ,bir merkezi coğrafya ülkesi olan Türkiye Cumhuriyeti, limanları ,yolları ve ulaşım düzeni ile bir kuşak bir yol adı ile yeryüzünün yeni ekonomik yapılanması içinde ülke ve devlet olarak yerini almaktadır. Bu çerçevede, Türkiye yeniden düzenlenen bölgesel yapılanmalar içinde orta kuşaktaki yerini yeniden ele alarak sahip olduğu jeopolitik konumunu daha da güçlendirmek zorunda kalmaktadır. Üç kıta arasında yeryüzünün yeniden yapılandırılması gerçekleştirilirken, Türkiye'nin geçmişte sahip olduğu köprü ya da cephe ülkesi gibi konumlar

geride kalmakta ve yeni dönemin yapılanması çizgisinde , İstanbul ya da Ankara kentlerinin dünyanın başkenti konumuna getirilmesi gibi yeni konjonktüre uygun bir durumun dikkate alınmasıyla, eskiden doğu ya da batı olarak düşünülen merkezi yapılanmada, son dönemin küresel konjonktürüne uygun bir merkezileşmeye doğru büyük kentler üzerinden gidildiği ortaya çıkmaktadır.İstanbul ya da Ankara'nın merkezi alanının büyük kentleri olarak kabul edilerek , bunların tam ortasında yer aldığı yeni bir dünya düzeni İngiltere ve Çin ortaklığı üzerinden bir orta kuşak alternatifi görünümünde gündeme getirilmektedir.Hegemonya mücadeleleri doğrultusunda Türkiye'nin üzerine kurulu bulunduğu topraklar,barış dönemlerinde kıtalar arasında köprü,savaş gündeminde cephe ülkesi ya da bugün gündeme geldiği gibi orta dünya ya da orta kuşak yolu yapılanması açısından,dünyanın başkenti olabilecek bir ciddi konum ile siyasetin gündeminde öne geçirildiği göze çarpmaktadır.

Özellikle uluslararası konjonktürel gelişmelerin giderek orta kuşak çizgisinde merkezi alanı yeniden yapılanmaya zorlaması,özel bir durum olarak üç kıtanın kesişme noktalarında eskisinden çok farklı bazı dayatmalar,emperyalist ülkelerin araya girmesiyle dışarıdan geliştirilen manüplasyonlar aracılığı ile dış müdahalelere zemin hazırlamaktadır.Şimdiden bir ulus devlet olan Türkiye'nin başkent'inin Ankara'dan İstanbul'a taşınmak istenmesi ya da ,ya Kanal İstanbul adı ile gerçekleştirilmek istenen uydurma projenin İstanbul kentinin yapılanmasını değiştirmeye çalışması normal durumun ötesinde gelişmelerdir.

Son birkaç senedir bir yandan Kanal İstanbul,diğer yandan da Boğaziçi'nin tam ortasında bulunan Boğaziçi Üniversitesinin üzerinde kurulu bulunduğu alanının sürekli olarak gündem de tutulması da,merkezi alanda normalin ötesinde bir girişim olarak öne çıkmaktadır. İstanbul'u dünyanın merkezi haline getirmek isteyenler ile ,Ankara'nın tarihsel anlama sahip bulunan ve Atatürk Kültür Merkezi projesi ile kamulaştırılarak başkent Ankara'nın tam ortasında cumhuriyet rejiminin kazandırmış olduğu kamusal alan yapılanmasının iptal edilerek ,yerine kentin ana yapısını ve trafik düzenini tümüyle değiştirerek merkez kavramını çok farklı anlamlara yönlendiren bir çok katlı gökdelenler yığılmasını , cumhuriyet Ankara'sının tam orta yerine kondurarak,Türk devletini kuran Türkiye'nin başkenti Ankara'nın siyasal ya da hukuksal yapılanmasının ötesinde ,rant ekonomisine teslim olmasının önünün açılarak merkezi alandaki yeni yapılanmalara uygun düşen bir biçimde ele alındıkları görülmektedir.

Ankara'nın tarihsel öneme sahip olan orta alanı , Ankara'nın merkezi cumhuriyet devletinin kamusal alanı olarak Atatürk Kültür Merkezi adı ile Türk ulusunun geleceğe dönük özgürlükçü yönetim anlayışı doğrultusunda kurumlaştırılmaya çalışılırken ,küreselleşme adı altında bütün dünya ülkelerini altüst eden emperyalist müdahalecilik aracılığı ile Ulusal Müze, Hipodrum, Ulusal Stadyum ve Cumhuriyetin ilan edildiği Milli Meclis gibi bölümlerden oluşan ve Atatürk Kültür Merkezi adıyla yasalaştırılan ulusal kamu alanının tam ortasına on beş tane gökdelen oturtularak ,başkent Ankara'nın tam merkezindeki kamusal alan özelleştirilerek,yabancı şirketlerin kullanımına açılmaktadır.

Türkiye'ye yatırım yapan yabancı şirketlerin temsilciliklerinin gökdelenler karmaşası içinde başkent Ankara'nın göbeğine monte edilerek,Ankara kentinin başkent olmasının ana göstergesi olan kamusal alan ortadan kaldırılarak,Anadolu'nun herhangi bir kentinde görüldüğü gibi küresel ekonominin şehir devletlerine geçiş ile ilgili adımların,bilinçli bir biçimde Kuvayı Milliye mücadelesinin tarihsel başkentinde atılarak,Atatürk'ün başkenti Ankara'da diğer kentlerde görülen ekonomik başkalaşma rüzgarlarına maruz bırakılmaktadır.Başta Ankara Büyük Şehir Belediyesinin sorumlu konumda olduğu Atatürk Kültür Merkezi isimli kamusal alanın neden ortadan kaldırıldığını, kamusal alan temsilcileri ile yöneticilerinin öncelikle Türk ulusuna açıklamaları gerekmektedir.

Başkent Ankara , Merkez Ankara Projesi ile geride bırakılarak küresel emperyalizmin merkezi coğrafyaya yeni bir müdahalesi sağlanırken, benzeri bir “Merkez İstanbul” projesi de Kanal İstanbul adı altında İstanbul kentinin tam ortalarında yapılmak istenmektedir. Ankara’da yeni merkez Atatürk Kültür Merkezinin tam ortasına oturtulurken, İstanbul kentinde de böylesine bir merkezi alan yapılanmasının Boğaziçi’nin tam ortasındaki bölgelere Kanal İstanbul projesi ile getirilmeye çalışıldığı görülmektedir.

Kanal İstanbul Projesi ile Boğaziçi Üniversitesinin aynı dönemde gündeme getirilmesinin ana sebebinin gelecekte “Merkez İstanbul “olarak değerlendirilecek bir İstanbul adasının Kanal İstanbul aracılığı ile yapılacağı ve burada tıpkı New York kentinde olduğu gibi şehrin tam ortasına Kanal İstanbul’un oturtulmasıyla, boğazın ortasında bir İstanbul adası tıpkı Manhattan adası gibi gündeme getirilmeye çalışılmaktadır. Boğaz’ın Anadolu ve Avrupa kıyıları arasında yapılacak bir İstanbul adası tıpkı Hong Kong yapılanması gibi bir İst-Kong yapılanmasını Boğaziçi’nin tam ortasında meydana getirecektir. Boğaz’ın iki kıyısında kalan topraklarda uygulanacak hukuk ve siyaset yapılanmasının dışında gündeme gelmekte olan İstanbul adası, küresel sermayenin yeni bir yerleşim düzenine kavuşturulacaktır.

Avrasya geçiti ile İstanbul’un iki yakası birbirine yeni ipek yolu üzerinden bağlanırken, şimdi de Kanal İstanbul üzerinden İstanbul adasının karşı kıyılardan ayrılarak, Boğaziçi’nin tam ortasında küresel sermayenin dünya egemenliği çizgisinde merkezi olacak ve başka bir açıdan bir anlamda Kapitalist düzenin merkezinde olacak “CAPİTAL” isimli kent düzeni, Türklerin elinden alınmak istenen Boğaziçi bölgesinde İstanbul adası aracılığı ile oluşturulurken, dünyanın merkezi bölgesindeki bir ülkenin parçalanarak dünyanın yeni merkezine yol açılmak istendiği görülmektedir. Ankara’daki Bankaların ve ekonomik kamu kurumlarının merkezlerinin İstanbul’a taşınmaları da bu açıdan atılan adımların tamamlanmak istendiğini açıkça göstermektedir .

Başkent Ankara’nın İstanbul’a taşınması, Kanal İstanbul aracılığı ile Boğaz’ın tam ortalarında bir İstanbul adası inşa edilmek istenmesi, tam bu aşamada Boğaziçi Üniversitesinin yeni bir sorun olarak gündeme getirilmeye çalışılması, Boğaz bölgesindeki bütün semtlerin fazlasıyla dolu olması ve bu yüzden İstanbul adasında bir “Merkez İstanbul” yapacak boş alan ya da arsa kalmaması nedeniyle, Boğaziçi Üniversitesi’nin sahip olduğu arsa ve bahçelerin , bu üniversitenin elinden alınarak, “Merkez İstanbul “projesinin Boğaziçi’nde yerleşim alanı olarak kullanılmasını sağlayacak biçimde değerlendirilmesi mümkün olabilecektir.

Bu doğrultuda Boğaziçi Üniversitesi yasası değiştirilerek yeni fakülteler eklenmiş ve bundan sonra da üniversitenin bugünkü yerinin yetmezliği tezi öne sürülerek, Boğaziçi Üniversitesinin boğaz kıyısından iç bölgelere doğru taşınması gündeme getirilmiştir. Boğaziçi Üniversitesinin başka yere taşınmasından sonra da üniversitenin bugünkü arazisinin üzerine gelecekte bir Merkez-İstanbul projesinin yapılabileceği düşünülmüştür. Böylece Başkent Ankara’da ekonomik merkez yaratma projesinin sonrasında , İstanbul’da da benzeri bir merkezi proje ile küresel çizgide yeni yapılanmalara devam edilmek istenmiştir.

Ankara ve İstanbul’un küresel merkez projeleri ile yeni döneme uygun bir duruma getirilmeleri ile Türkiye’nin ulus devlet modelinden yeni bir uzaklaşma sağlanarak, her iki büyük kent de küresel projelere uygun bir durum yaratılmaya çalışılmıştır. Ankara siyasal merkez olmaktan çıkarken, ekonomik bir merkez projesi ile yeniden yapılandırılmakta, İstanbul ise daha da ileri bir çizgiye götürülerek, Avrupa ve Asya kıtaları arasında küresel bir emperyal projenin uluslararası merkezi durumuna getirilirken, Türklerin ve Türkiye’nin kenti olmaktan çıkartılarak, küresel sermayenin Avrupa üzerinden Avrasya bölgesine açılan yeni uluslararası

odak noktası olarak ilan edilmeye hazırlanmaktadır.Yeni seçilen İstanbul belediye başkanı, artık İstanbul'un Ankara'dan yönetilemeyeceğini açıkça söyleyerek bir anlamda İstanbul'un bağımsızlığını dolaylı bir yaklaşım aracılığı ile dile getirmiştir. Kanal İstanbul ile kurulacak İstanbul adasının gelecekte Hong-Kong gibi küresel sermayenin bağımsız merkezi biçiminde, boğazın ortasına oturtulmasının planlandığı basına yansıyan haberlerle ortaya çıkmıştır.

Küreselleşme sürecinin yeni döneminde dünya jeopolitiğindeki yeni rüzgarlar daha çok kenarlardan merkeze doğru kayarken,merkezi bölgede yer alan devletlerin ve şehirlerin konumları da değişiklik göstermekte ve orta dünyada bir küresel yapılanma oluşturulmaya çalışılırken,bölgede var olan bir ulus devletin büyük kentlerinden birisi olarak İstanbul kenti batı emperyalizminin Avrasya başkenti konumuna doğru yönlendirilmektedir. Bu noktada , batı blokunun hegemonyasının yeni dönemde de sürdürülmesi planlanmakta ve İstanbul başkent Ankara'dan kopararak küresel bir merkeze doğru dönüştürülürken,Atatürk'ün Türk ulusuna armağan ettiği çağdaş cumhuriyetin ve Kuvayı Milliye mücadelesinin merkezi olan Ankara vilayetinin de bir, ulus devlet başkenti olmaktan çıkarılarak Bizans İmparatorluğu öncesinde Galatya adı ile Galatlar tarafından kurulmuş olan ve bu süreçte Frigya ile Hitit devletlerine ev sahipliği yapmış olan Orta Anadolu bölgesinde,ulus devletten daha küçük boyutlarda bir orta boy bölge devletinın tasarlandığı görülmektedir.

Yeni dönemde İstanbul kıtasal oluşumların merkezi konumuna getirilirken, Ankara Sevr haritasında Türklere bırakılmış olan Orta Anadolu topraklarında yeni Galatya ülkesinin ekonomik merkezi konumunda yapılandırılmaya çalışılırken,yeni belediye başkanının söylediği gibi İstanbul Ankara'dan yönetilemez bir duruma getirilmektedir .Batı emperyalizmi İstanbul'u merkez yaparak Avrupa, Asya ve Afrika gibi üç büyük kıtayı Boğaziçi'nin tam da ortasından yönetmeye hazırlanırken,Seferihisar'dan İzmir'in başına gelen yeni belediye başkanı da öncelikle İzmir'i Ege'nin başkenti ilan etmiş ve daha sonraki aşamada da gelecekte İzmir'in Akdeniz ve Avrupa ile kucaklaşacağını açıklarken, sırtını başkent Ankara'ya dönmüş ve Ege bölgesinin merkezinde yer alan bu tarihi kenti,Balkanlar ile birlikte bir bölgesel federasyona dönüştürebilmenin sinyallerini vermeye devam etmiştir.

Uluslararası şehirler ve yerel yönetimler birliği gibi bir küresel örgütün Avrupa merkezli yönlendirmeleriyle yine batı emperyalizmi Avrupa Birliği gibi bir batı merkezinden dünyanın jeopolitik merkez ülkesi olan Türkiye'nin iç işlerine bölücü müdahaleler ile karışmaya devam etmiştir.

Siyasal olayların ve bunları izleyen gelişmelerin sürekli olarak birbiri ardı sıra aynı yönde gelişmeler göstermesiyle birlikte,dünyanın ortalarında Türkiye devletinın varlığını ve geleceğini tehdit eden emperyal projeler öne sürülmeye başlanmış ve bu durumda Türkiye Cumhuriyetinin orta boy bir ulus devlet olarak ayakta kalması ya da geleceğe dönük varlığını koruyabilmesi giderek çok zor bir noktaya gelmiştir.Dünya tarihine bakıldığında kıtasal organizasyonların küresel örgütlere dönüşmesiyle birlikte eski devletlerin haritadan silindiği ya da yeni kıtasal yapılanmalar çizgisinde eskisinden çok farklı yeni devlet modellerinin büyük gücü ele geçirmiş olan emperyalist merkezler tarafından bölge halklarına baskı yaparak ,ya da var olan devlet düzenlerini tehditlerle ortadan kaldırarak eskisinden farklı haritalar çizdikleri görülmektedir.

Orta Doğu bölgesinde savaşlar aracılığı ile on yeni devletin kurulacağını söyleyen ABD Genelkurmay başkanının söyledikleri ile merkezi coğrafya da yirmi iki devletin sınırlarının değişeceğini söyleyen papaz kızı bir Amerikalı Dışişleri Bakanı'nın dile getirdiği gerçekler ile son yıllarda yaşanan jeopolitik gelişmeler ve yer değiştirmeler bir araya getirildiği

zaman,eski Osmanlı hinterlandının tam ortasında yer alan Türkiye ve diğer komşu devletlerin hepsini ortadan kaldıracak bir emperyalist proje ile bölge halklarının ve devletlerinin karşı karşıya kaldıkları ve bu nedenle de merkezi alanın yeniden yapılandırılmasında, Türkiye ve komşu devletleri yok edebilecek düzeyde kapkara bir saldırı ve savaş senaryolarının beklediği açıkça görülmektedir.Her yeni güç merkezi kendi çıkarlarını savunan projeler ile merkezi dünyaya geldiği zaman, eski dönemlerden bu yana bölgede kendi emperyalizmini gerçekleştirmeye çalışan güçlerle karşılaşmakta ve onların oluşturduğu kaos ortamına katılarak merkezi alanının daha fazla kaos ve kargaşa ortamına sürüklenmelerine yol açarak savaş tehlikeleri yaratılmaktadır.

Enerji kaynaklarının büyük çoğunluğu bu bölgede olmasına rağmen, birinci dünya savaşı sonrasında harita yeniden çizilirken bölgenin merkezi devleti olan Türkiye'nin elinden bütün enerji kaynaklarını almışlardır.Şimdi de benzer bir biçimde su kaynaklarına el konulmaya çalışılırken , yerel düzeyde daha küçük siyasi yapılanmaların önü açılmak istenmektedir. Çevre ülkelerin hepsinde petrol ve doğal gaz kaynakları bulunurken, Osmanlı sonrasında bu kaynakların Türklerin elinden alınması gibi olumsuz bir durum ile Türkiye karşı karşıya bırakılmıştır. Misak-ı Milli haritasında var olan Kerkük, Musul ve Batum gibi kentler daha sonraları haritadan çıkartılarak merkezi alan düzenlenmiştir. Yeni dönemde ise petrol biterken aynı uygulama su kaynakları üzerinden yapılmaya çalışılmaktadır.

Enerji kaynakları tükenirken madenler dönemi başlamakta ve merkezi alanın hemen her bölgesinde çok kıymetli madenler bulunurken, bunlar dünya kamuoyundan gizlenmekte ve bir an önce şehir devletleri ya da küçük eyalet devletçikleri kurularak, yerel yönetimler üzerinden yeni maden yataklarına el koyabilmenin girişimleri yapılmaktadır.Yeni bulunan maden yataklarının geleceğin dünyasında çok büyük dayanak sağlayacağı görülürken, Irak, Suriye, Mısır ve Arabistan gibi bölge devletlerinin iç savaşlar sonrasında yeni eyaletlere bölündüğü ve bunların batılı ülkeler tarafından hemen tanınarak var olan ulus devletlerin elinden bu bölgelerdeki maden yataklarının küresel emperyalist düzenin kontroluna yönlendirildiği, son yıllardaki müdahaleci uygulamalar ile görülmektedir.İşte bu aşamada küresel şirketlerin ulus devletlere saldırıları artmakta ve yeni tutumun devamı da şehir devletleri ile yerel yönetimlerin küresel güç merkezleri tarafından var olan ulus devlet başkentlerine karşı desteklendikleri görülmektedir.

Anadolu yarımadası üzerinde Osmanlı İmparatorluğundan Türk ulus devletine geçiş kolay olmamış,bir imparatorluk sahibi olan Türklerin geniş alanların ellerinden alınmasını bir türlü kabul edemediği anlaşılmıştır.Yüzyıllarca çeşitli devletler ve de imparatorluklar kurmuş olan Türklerin,neredeyse imparatorluğun onda biri bir alan olarak Anadolu yarımadasına hapsedilmelerini Türk dünyası hiçbir zaman benimsememiştir.Emperyalizmin Türkiye'yi çevreleyen ülkelere dönük saldırı, savaş ve işgalleri devam ederken,merkezi ülke olan Türkiye'de de ülkenin iç işlerine ve milli devlet modeline yönelen saldırı ve yıkım girişimleri görmezden gelinemez ve bu doğrultuda Türk ulusunun milli refleksi ile karşı çıkılması gerekmektedir.

Şimdiye kadar Türkiye'nin komşusu ülkelerde uygulama alanına getirilen saldırı, savaş ve işgal senaryolarına yeni dönemde,Türkiye'nin de dahil edilmeye çalışıldığını son gelişmeler açıkça ortaya koymaktadır.Küresel şirketlerin ve emperyalizmin , dünya haritasının dış bölgelerinde yer alan ABD ve Çin gibi iki süper gücü dışlayarak , merkezi alana yönelmelerinin ana nedenin,bölgede var olan yeraltı zenginlikleri ile birlikte su kaynaklarının ele geçirilmek istenmesidir. Bu nedenle yüzyıl önce bu devletin kuruluşunu kabul etmek zorunda kalan büyük devletlerin,Türkiye Cumhuriyeti'ni yüz yıllık bir parantez olarak değerlendirdikleri için, bugün

artık sürenin dolduğunu Büyük Ermenistan, Büyük Kürdistan ve Büyük Yunanistan devletlerinin kurulmasının zamanının geldiğini hiç çekinmeden dile getirmektedirler.Hatta daha da ileri gidilerek ABD ordusunun tanklarıyla ve toplarıyla gelerek Yunanistan'ın topraklarına yerleşmesinide,bu açıdan yeni bir başlangıcın ilk adımı olduğunu söyleyebilmektedirler.

İstanbul'da Kanal İstanbul'u destekleyenlerin, ABD ordusunun Yunanistan'a getirilmesini de olumlu buldukları görülmektedir.Ankara'nın göbeğinden Atatürk Kültür Merkezi alanını kaldırarak , cumhuriyetin birikimini red edenlerin ve onlarca gökdelen ile kurulmaya çalışılan Merkez Ankara gibi emperyalist müdahale planını da destekledikleri artık iyice anlaşılmıştır. Aynı dönemde birbirini izleyerek gündeme getirilen bu girişimler ve bu doğrultuda atılan adımlar,Türk devleti ve ülkesi üzerinden emperyalist saldırılar aracılığı ile geçerken,hem Atatürk'ün devlet modeli hem de Türkiye'nin yeni çağdaki alternatif ulusal yapılanma modeli devre dışı bırakılmaktadır.

Dünyayı yönlendiren büyük güçler kendi çıkarları doğrultusunda yeni bir küresel düzen oluşturmaya çalışırken, ulus devletleri ciddiye almayarak ezip geçmek istemektedirler.Bütün ulus devletleri geçici bir aşama olarak gören emperyalist devletler, karşılırlarına çıkan her devleti yıkıp parçalayarak,kendi istedikleri düzeni oluşturma arayışı içine girmişlerdir.Türkiye Cumhuriyeti geline son aşamada bütün gelişmeleri yerinde izleyerek,küresel alanın tam merkezindeki konumunu sonuna kadar korumak zorundadır.

Türkler bugün dünya jeopolitiğinin en önemli ülkesinin Türkiye olduğunu bilerek hareket etmek durumundadır.Orta boy bir devlet olan Türk devleti jeopolitik konumunu koruyarak hareket ederse yeni mücadele döneminden ulusal yarar sağlayarak çıkabilir.Büyük devletlerin emperyalist projelerine karşı orta boy devletler jeopolitik avantajlarını uygulama alanına getirerek karşı çıkabilmektedir.Bu nedenle,Türkiye büyük devletlere karşı ulusal direniş ve savaşla kendi ulusal çıkarlarını savunurken ,sahip olduğu jeopolitik konumun özelliklerini de öne çıkaran bir savunma ve mücadele yolu izlemek durumundadır.

Türkiye bu açılardan son derece büyük bir potansiyele sahip bulunmaktadır.Uluslararası konjonktürün getirdiği yeni koşulları da dikkate alan bir ulusal savunma, merkezi alandaki tüm emperyalist ve Siyonist planları önleyebilecektir.Dünyanın geleceğinde merkez bölgenin hem konjonktürel olarak öne geçmesi ve bu doğrultuda devletlerin hareket etmesi yüzünden, birbirini izleyen bir çok olay ve gelişme son dönemde Karadeniz-Akdeniz ya da Balkanlar-Kafkaslar hatlarında öne çıkmaktadırlar.

İki orta deniz ile iki sıradağlar bölgesi eski Osmanlı coğrafyasının doğal sınırları olarak öne çıktıkça,olaylar ve siyasal gelişmelerin de bu çizgide gündeme geldikleri görülmektedir. Türkiye'nin yeri eskiden de merkezi bölgede idi , bugün de gene merkezi bölge sınırları içinde varlığını sürdürmektedir.Her önüne gelenin istediği gibi yeni dünya düzeni kurulamayacağı açıktır . Artık nelerin olamayacağı ortaya çıktığına göre,nelerin olabileceği konusunda yeni önerilerin ve projelerin devreye girmesi ve insanlığın geleceğini ilgilendiren böylesine büyük projelerin her yönü ile evrensel kamuoyu önünde tartışılarak ,dünya halklarının ve devletlerinin bu konularda bilgilendirilmesi küresel barış açısından son derece önemlidir.Türkiye Cumhuriyeti emperyalistlere karşı komşu ve soydaş devletler ile bir araya gelerek, bölgesel dayanışma içinde yoluna devam edecektir.

Rüzgar enerjisi sektöründe yerli üretimin payı yüzde 65'e ulaştı

Rüzgar enerjisinde ilk adım 23 yıl önce İzmir'de 1,5 megavat güçle atıldı. Türkiye bugün 6 kıtada 45 ülkeye rüzgar enerjisi ekipmanı ihraç ediyor

RÜZGAR ENERJİSİNDE KURULU GÜÇ

2021

10.585
MEGAVAT

2019

7.591
MEGAVAT

TÜRKİYE'DE
ELEKTRİK
ÜRETİMİNDE
RÜZGAR
ENERJİSİNİN
PAYI

2 YILDA

3 BİN
MEGAVAT

Rüzgarda
kurulu güç
2 yılda yaklaşık
3 bin megavat
arttı

2020'de yenilenebilir
kaynaklardan üretilen elektrik
engellenen sera
gazı miktarı

73 MİLYON
TON

Rüzgar enerjisi sektöründe
istihdam edilen
kişi sayısı **15 BİN**

Rüzgar enerjisi sektöründe
faaliyet gösteren
firma sayısı **231**

İşletme halindeki
santral sayısı **355**

1585 megavat kurulu
gücündeki **63 santral**
inşa halinde

+63 SANTRAL
+1585 MEGAVAT

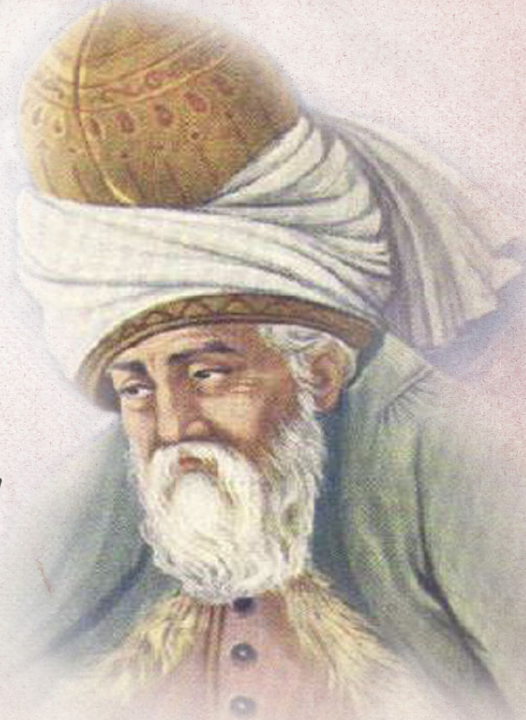
Rüzgar enerjisi
sektöründe yerli
üretim oranı
%65

Türkiye, 2020'de
yenilenebilir enerji
kurulu gücünü en
çok artıran **dünyada**
9., Avrupa'da **4.**
ülke oldu

Mevlana Celaledin-i Rumi

*İlahi aşka adanmış 66 yıllık
ömrü süresince insana ve
hayata dair kapsayıcı eserler
bırakan Hazreti Mevlana,
tasavvufi öğretinin işlendiği
önemli eserleriyle yüzyıllardır
insanlığın yolunu aydınlatmaya
devam ediyor*

1207

30 Eylül'de
günümüzde
Afganistan'ın
kuzeyindeki Belh
şehrinde dünyaya
geldi

Dönemin siyasi
olayları ve yaklaşan
Moğol istilası
nedeniyle Belh'ten
ayrıldı ve Konya'da
son bulacak
yolculuğuna başladı

1222

Konya'dan önce
Mekke, Medine, Şam,
Erzincan,
Anadolu'nun muhtelif
şehirleri ve son olarak
da Karaman'da bir
süre yaşadı

1229

Anadolu Selçuklu
Sultanı Alaaddin
Keykubat'ın daveti
üzerine Konya'ya göç
etti

Belh'ten Konya'ya
uzanan yolculuk
boyunca
konakladıkları
yerlerde çeşitli
alimlerden dersler
aldı

1240

Konya'da halkı irşat
etmeye, dini ilimleri
öğretmeye başladı

1244

Şems Dönemi

Şems-i Tebrizi Konya'ya
gelip kendisiyle
görüşünce, Mevlana'nın
üzerinde etki bıraktı

Semaya başlayan
Mevlana, hayatının
sonraki bölümünü şiire,
musikiye ve semaya
ayırды

1273

"Şeb-i Arus"

Yaşamını "Hamdım,
piştım, yandım" sözleri
ile özetleyen Mevlana,
17 Aralık'ta "sevgilisi"ne
kavuştu

Onun için ölüm, aşka ve
sevgiliye kavuşmaktı. Bu
nedenle öldüğü gün
yüzyıllardır "düşün
gecesi" anlamına gelen
"Şeb-i Arus" adıyla
anılıyor

BAZI ESERLERİ

- **Mesnevi**
26 bin beyte yaklaşan
6 ciltlik eser. Mevlana'nın
tasavvufi fikir ve düşünceleri
yer alıyor
- **Divan-ı Kebir**
Gazel, terkiib-i bend ve
rubailerden oluşan 40 bin
beyitlik bir eser
- **Fihri Ma Fih**
Mevlana'nın sohbetlerini
içeren bir eser
- **Mecalis-i Seba**
Mevlana'nın camilerdeki
vaazlarını içeriyor
- **Mektubat**
Mevlana'nın devlet
büyüklerine yazdığı
mektuplardan oluşuyor

10 soruda Öğretmenlik Meslek Kanunu

1- Öğretmenlik Meslek Kanunu çıktığında kaç öğretmeni kapsayacak?

MEB'de 1 milyon dolayında öğretmen görev yapıyor

2- Sözleşmeli ve kadrolu öğretmenlik ayrımı ortadan kalkacak mı?

Mecburi hizmet hariç özlük hakları, atamalar, tayinler başta olmak üzere sözleşmeli öğretmenler ile kadrolu öğretmenler aynı haklara sahip olacaklar

3- Yeni kanunda öğretmenlikte adaylık kaldırma sınavı uygulaması devam edecek mi?

Öğretmenlikte adaylık kaldırma sınavı artık yapılmayacak

4- MEB, öğretmenlerin mesleki gelişimlerine ilişkin hangi planlamaları yapacak?

Öğretmenlerin mesleki gelişim programlarında yeni atanan öğretmenlere ve deneyimi 5 yılın altındaki öğretmenlere öncelik verilecek

5- Öğretmenlerin kariyer basamakları nasıl olacak?

10 yıl kıdemi olan ve sınavdan başarıyla geçen öğretmenler hem bir derece alacaklar hem de maaşlarında 1000 lira artış olacak

10 yıllık uzman öğretmenler, eğitimlerini tamamlayıp sınavda başarılı oldukları takdirde başöğretmen unvanı ile görev yapacaklar ve maaşlarında 2000 lira artış yapılacak

6- Uzman öğretmenlik için aday sayısı nedir?

75 bin dolayında öğretmenin uzman öğretmenliğe geçiş yapması bekleniyor

MEB'de görev yapan 10 yılını doldurmuş 600 bine yakın öğretmenin tamamı, herhangi bir kontenjan kısıtlaması olmadan Bakanlığın düzenleyeceği eğitimlere ve ardından uzmanlık sınavına girebilecek

7- Başöğretmenlik için öğretmen aday sayısı belli midir?

75 bin uzman öğretmen, kanunun yürürlüğe girmesinin ardından başöğretmenlik için aday aday olacak

8- Yüksek lisans ve doktora yapan öğretmenlere ilave haklar verilecek mi?

10 yılını doldurmuş öğretmenler, yüksek lisans yapmışsa uzman öğretmenlik yazılı sınavından muaf olacaklar

Doktorasını tamamlamış 10 yıllık uzman öğretmenler, başöğretmenlik yazılı sınavından muaf tutulacak

9- Yeni kanun, öğretmenlerin 3600 ek gösterge imkanları üzerine neler getirecek?

Birinci derecedeki öğretmenlerin ek göstergeleri 3600 olacak

10- Kanunun ne zaman TBMM'ye gelmesi bekleniyor?

Teklifin bu ay içinde TBMM'ye gelmesi bekleniyor

"Metaverse" nedir?

Metaverse kavramı Facebook, Microsoft, Roblox ve Epic gibi şirketlerin milyarlarca dolarlık yatırım planıyla gündeme geldi

KAVRAMIN KÖKENİ

ÖTE | EVREN

META | VERSE

"Meta"
Antik Yunanca
"Öte" anlamında

"Verse" Batı
dillerindeki "universe"
(evren) sözcüğünün
son parçası

SANAL PARADAN SANAL ARAZİYE

Metaverse ile insanlar sadece sanal para birimlerine değil **fiziksel dünyanın dışında araziye de yatırım yapıyor**

Metaverse sanal evrendeki **dijital yaşam alanı için kullanılıyor**

Bir avatarla temsil edilen kullanıcıların alışveriş yapabileceği, sosyalleşebileceği, **boş zaman etkinliklerine katılabileceği ve öğrenebileceği sanal bir dünya**

İnsanlar özel kulaklıklar, artırılmış gerçeklik, akıllı saat ve gözlükler kullanarak bu **sanal gerçeklik evrenine erişebiliyor**

Kelime, ilk olarak 1992'de bilim kurgu romancısı **Neal Stephenson** tarafından "**Snow Crash**" adlı romanda kendini gösterdi

OLASI BAZI RİSKLERİ

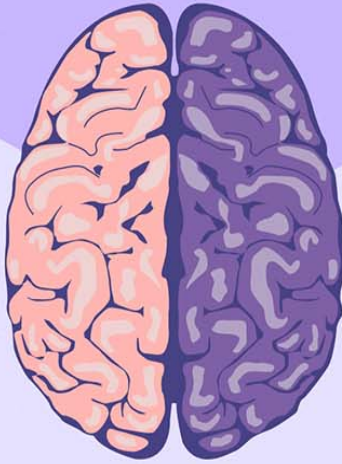
- Siber zorbalık
- Kimlik hırsızlığı
- Dolandırıcılık
- Bağımlılık
- Güvenlik, gizlilik ve fikri mülkiyet endişeleri

15.12.2021

AA
ANADOLU AJANSI

DSÖ'ye göre alzaymır, ölüme yol açan 10 başlıca nedenden biri

Genellikle 65 yaş üstü kişilerde görülen alzaymır, demans hastalığının en yaygın türü olarak biliniyor

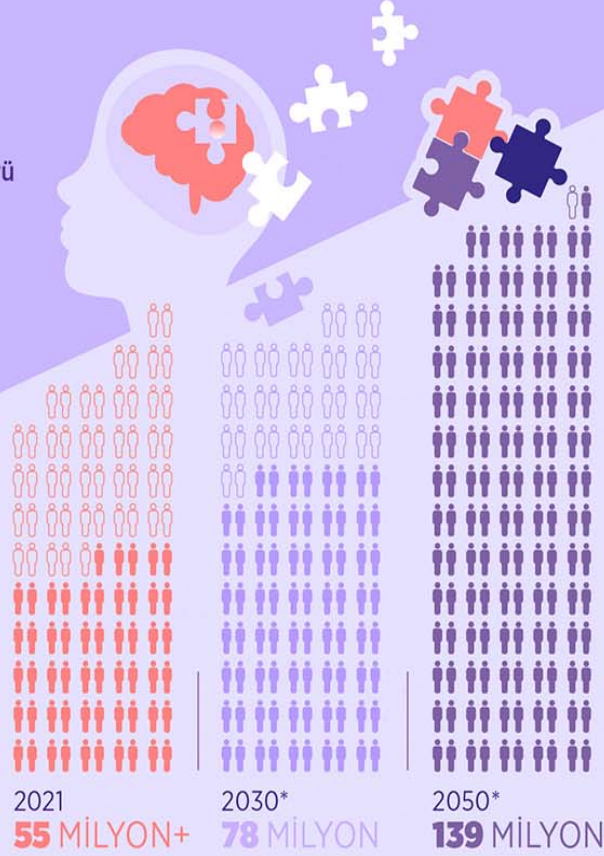

DEMANS

Demans türleri, ölüme yol açan başlıca 10 sebepten 7'ncisi

ALZAYMIR

Küresel demans vakalarının %70'ini oluşturuyor

DÜNYA GENELİNDEKİ

ALZAYMIR VE DEMANS HASTA SAYISI *Tahmini

Vakaların yaklaşık %60'ı düşük ve orta gelirli ülkelerde

HASTALIĞIN DÜNYA EKONOMİSİNE YILLIK MALİYETİ (2019)

1,3 \$
trilyon ABD doları

DEMANS KARŞI NELER YAPMALIYIZ

- Sağlıklı yaşam tarzı
- Tansiyonu sağlıklı seviyede tutma
- Sigara ve içkiden uzak durma
- Düzenli egzersiz
- Sağlıklı beslenme
- Kolesterol ve şekere dikkat etme

Türk halk çalgıları:

Telli Çalgılar

Telli çalgılara Türkiye'nin çeşitli yörelerinde bağlama, saz, divan sazi, meydan sazi, tambura, cura, onikiteli, kopuz gibi adlar veriliyor

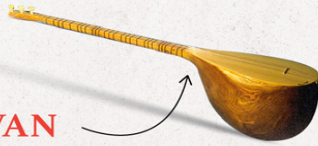
CURA

Bağlama ailesinde en ince ses veren çalgı
Hem tezene hem de parmak ile (şelpe)
çalınıyor
Genellikle Ege'de kullanılıyor

- Tambura curası
- Bağlama curası

TAMBURA

Türk Halk Müziğinin temel çalgısı
Halk arasında saz, bağlama,
çoğür gibi çeşitli adlar veriliyor

DİVAN

Bağlama ailesinin en kalın ses veren çalgısı
Tezene ile çalınıyor
Türk halk çalgıları topluluğunda bas görevi
de yürütüyor

TAR

Tezeneli bir çalgı
Kars Yöresinde yaygın
olarak çalınıyor
Solo ve eşlik çalgısı
olarak kullanılıyor

KEMENÇE

Özellikle Doğu Karadeniz
Bölgesi'nde yaygın
Gövdesi dut, erik, ardıç gibi sert,
göğsü çam ve köknar gibi yumuşak
ağaçlardan yapılıyor

TIRNAK KEMANE

Tahta kapaklı sazlardan biridir
Çalım tekniği açısından zor bir
sazdır

KABAK KEMANE

Türk topluluklarının bilinen en eski
çalgılarından biri
Anadolu'da kabak, kabak kemane,
rebab, ıklığ gibi adlar veriliyor
Solo çalgı ve eşlik çalgısı olarak
kullanılıyor

YEŞİLÇAM'IN "HAFİZE ANA" SI:

Adile Naşit

Yaşamı boyunca unutulmaz filmlerde rol alan oyuncu Adile Naşit, Hababam Sınıfı filmindeki "Hafize Ana" karakteriyle hafızalarda yer edindi

*Tiyatro ve sinemada
canlandığı anne
tiptemesi, kendine
has üslubu ve
kahkahası, onu
Türk sinemasının
unutulmaz isimleri
arasına yerleştirdi*

ROL ALDIĞI

FİLMLERDEN BAZILARI:

"Yara (1947), Lüküs Hayat (1950), Beyoğlu Güzeli (1971), Sev Kardeşim (1972), Oh Olsun (1973), Canım Kardeşim (1973), Gariban (1974), Mavi Boncuk (1974), Minik Cadı (1975), Ah Nerede (1975), Delisin (1975), Pembe Panter (1975), Bizim Aile: Merhaba (1975), Hababam Sınıfı Sınıfta Kaldı (1975), Süt Kardeşler (1976), Hababam Sınıfı Uyanıyor (1976), Gel Barışalım (1976), Aile Şerefi (1976), Tosun Paşa (1976), Şabanoğlu Şaban (1977), Sakar Şakir (1977), Gülen Gözler (1977), Hababam Sınıfı Tatilde (1977), Kibar Feyzo (1978), Sultan (1978), Hababam Sınıfı Dokuz Doğuruyor (1978), Neşeli Günler (1978), Doktor (1979), Huzurum Kalmadı (1980), Gırgıriye (1981), Hababam Sınıfı Güle Güle (1981), Şabancık (1981), Talih Kuşu (1982), Görgüsüzler (1982), Adile Teyze (1982), Şaşkın Ördek (1983), Milyarder (1986), Aile Pansiyonu (1987)"

1930

Gerçek adı Adela Özcan olan sanatçı, 17 Haziran'da İstanbul'da doğdu

Çocuk oyunları ile tiyatroya başladı

1947

Sinemaya, "Yara" filmiyle adım attı

1950

Müzikal film, "Lüküs Hayat" ile dikkati üzerine çekti

1948-1951

Komedi oyuncuları Aziz Basmacı ve Vahi Öz'le kurdukları toplulukta çalıştı

1954

Muammer Karaca Tiyatrosuna girerek, burada 6 sene kadar görev yaptı

1963-1975

Gazanfer Özcan-Gönül Ülkü tiyatrosunda yer aldı

1976

"İşte Hayat" adlı filmdeki rolüyle Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde En İyi Kadın Oyuncu ödülünü kazandı

1980

TRT'de "Uykudan Önce" adlı çocuk programını sunarak, "masalcı teyze" diye anılmaya başladı

1987

11 Aralık'ta İstanbul'da, 57 yaşındayken hayata gözlerini yumdu

11.12.2021

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/26016>

2021 yılının 'yükselen' 10 teknolojisi

Yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgınıyla halk ve çevre sağlığına ilişkin endişeler artarken, bu yılın önemli teknolojileri arasında iklim değişikliğiyle mücadele ve gıda üretiminin sürdürülebilirliğine yönelik çözümler öne çıkıyor

Dekarbonizasyon teknolojileri

Net sıfır emisyonlu klimalar, yenilenebilir enerji kaynakları ve etsiz protein üretimi bu kategoride yer alıyor

Kendi kendine gübrelenen bitkiler

Bitki kökleri ile doğada oluşan toprak bakterileri arasındaki simbiyotik ilişkiyi taklit ederek bitkilerin kendi gübrelerini üretmesi sağlanıyor

Yerel üretim için 3D yazıcılar

3D yazıcılarla yerel malzeme kullanılarak evler inşa edilmesi hedefleniyor

Yeşil amonyak

Gübre üretiminde karbon ayak izinin azaltılması hedefleniyor

Uzay tabanlı nesnelerin interneti

Daha önce erişilemeyen bölgelerde internete bağlanabilmesi hedefleniyor

Eczanelerde isteğe bağlı ilaç üretimi

Son gelişmeler, antidepresan ve antihistaminik gibi yaygın ilaçların eczanelerde kişiye özel hazırlanması imkânını ortaya çıkardı

Kablosuz biyosensörler

Giyilebilir sensörlerle diyabet ve kanser gibi kronik hastalıkların sürekli olarak izlenilmesi amaçlanıyor

Hastalık teşhis eden nefes sensörleri

Yeni nefes sensörlerinin 800'den fazla bileşen içeren insan nefesini analiz ederek hastalıkları teşhis etmesi hedefleniyor

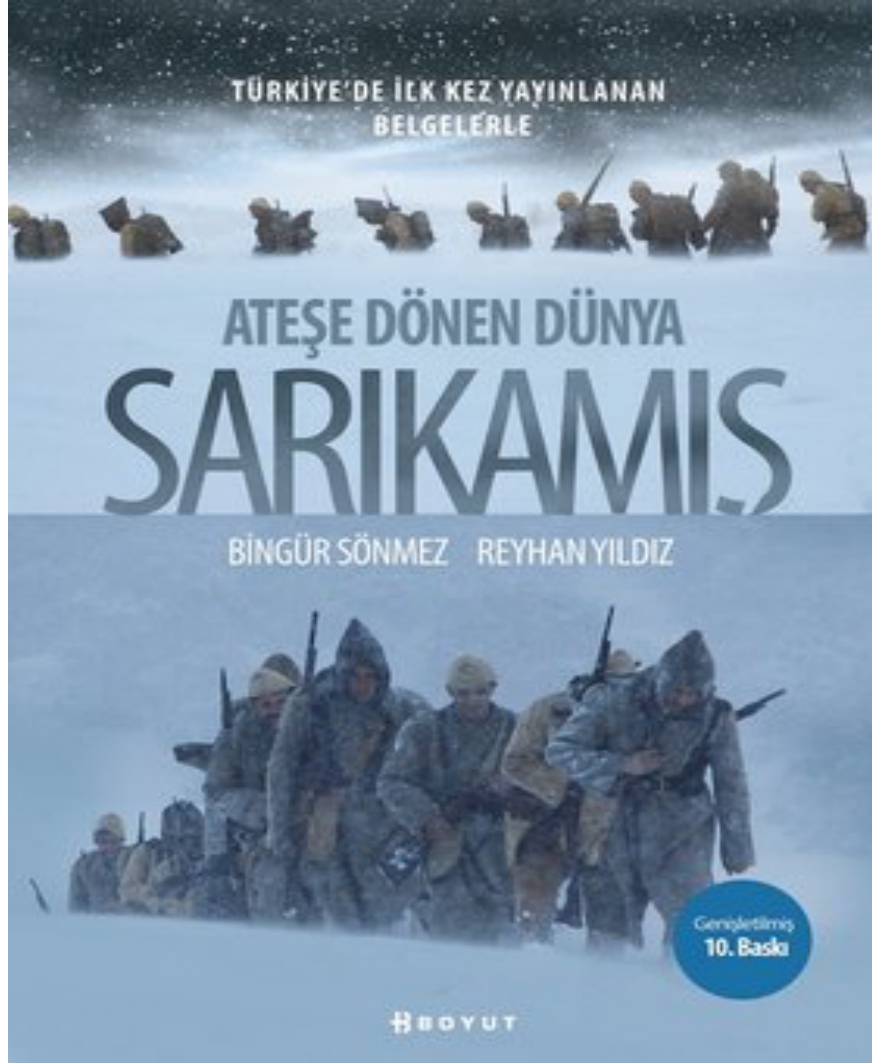
Sağlıklı yaşlanma için mühendislik

Yaşlanmanın moleküler mekanizmalarını ortaya çıkaracak teknoloji ile daha sağlıklı bir yaşam amaçlanıyor

5G ile kablosuz şarj

Fazla güç gerektirmeyen cihazların 5G sinyalleri aracılığıyla kablosuz şarj edilmesi öngörülüyor

Kitap Tavsiyesi

Sarıkamış Harekatı sırasında Osmanlı basınında Kafkas cephesi haberleri...
Rus askerlerinin Kafkas cephesinde dağıttıkları bildiriler...
Dünya basınında 9. Kolordu komutanı İhsan Paşa ve karargâhının esir düşmesi...
Türkiye’de ilk kez yayınlanan belgelerle Sarıkamış bozgunu...